

- 43 Beneficiorum resignationes cum reservatione pensionis, & pacto eam cassandi, prohibentur, & annullantur, adjecta pena privationis beneficii, inhabilitatis ad alia assequenda, restitutionis pecunie &c. & irritantur cassationes, & extinctiones pensionum intra sex menses à captatione beneficii obtentæ: Idem *const. 30. incip. In sublimi.*
- 44 Ad beneficia, & officia Urbis Doctoratum requirentia, non suffragantur gradus in externa Universitate in posterum adepti: Idem *constit. 106. incip. Inter conspicuos, §. 29.*
- 45 Beneficiorum vacatio inducitur per solemnem professionis emissionem: Idem *tom. 2. constit. 45. incip. Ex quo. Vide verb. Beneficia, art. 7. num. 3.*
- 46 Beneficiorum fructus honestæ beneficiati sustentationi superflui, in pauperes, piosque usus erogandi sunt, in profanos insumi nequeunt sine gravi peccato: Idem *de ry-nod. dioces. lib. 7. c. 2. d. n. 3.* Num vero Clerici, beneficia possidentes, sint vere fructuum domini, an solum administratores, adeoque, ex iustitia teneantur ad erogandos fructus superfluos in pios usus, aliter ad restitutionem obligentur, questio gravis est adhuc indecisa. Idem *ibid. d. num. 5. ad 14. ubi multa scitu dignissima afferunt ad rem. Vide ibi, & allata à me hoc tomo 1. voce seq. Beneficiatus art. 1. num. 35. ad 62. (Vere in tot. consonant leg. 40. §. 8. tit. 5. 34. tit. 6. 25. tit. 20. 7. usque in fin. tit. 23. p. 1. Vide in fin. verb. Avaritia.)*
- 48 Postremo præter ea, quæ sub verb. Beneficia art. 12. in primo tomo tradita sunt, advertendum est, quod præces primariæ, quæ Sacro Romano Imperio vacante, fuerunt hucusque expeditæ, vel in posterum expediuntur à Vicariis, & Provisoriis Imperialibus, nullæ declarantur à Clemente XI. *constit. 45. incip.* Cum sicut acceptimus. Prouer etiam collationes, & provisiones beneficiorum earum inuitu factæ, & faciendæ. Idem *ibid. §. 1. **
- 49 Unde jus hoc primariarum precum Imperatori ortum sit, mire inter se variant Scriptores; Consule Brand. *de Jure Cesar. primar. prec. qui c. 4. per tot. relatis variis variorum opinionibus, tandem concludit: hoc jus primariarum precum quoad substantiam antiquæ consuetudini, quoad modum vero qualificationis quo exerceatur, indulto pontificio deberi.*
- 50 Quod attinet ad beneficia primariis precibus subjecta, ea in primis sunt sita intra fines Imperii Romani, dummodo in ecclesiis existant, ad quas consueverint primariæ præces dirigi; Brand. *dict. tract. cap. 5. §. 3.* Ex his vero excipi debent beneficia regularia; Wiestner *ad tit. decretal. de præbendis, num. 6. Schmier. Jurisprud. canon. civ. lib. 3. tract. 1. part. 2. cap. 13. num. 221.* licet Bohemer, in *decretal. lib. 3. tit. 5. §. 113.* nihil definiendum censet, cum non adeo certum sit, praxim omnem hic defuisse, saltem minus probabile est Cæsarem ad Canonatus regulares, & Prælaturas nunquam præsentasse, quum vel diploma Wenceslai contrarium evincat. Error autem Bohemer, inde provenit, quod is ad consuetudinem unice referat jus primariarum precum.
- 52 Nec omnia beneficia secularia subjecta sunt primariis precibus. Excipe I. reservata extravaganti. Ad regimen. II. Dignitates pontificales, sive episcopales. III. Dignitates pontificalibus proximis in ecclesiis metropolitans, & cathedralibus, & dignitates primas in collegiatis. IV. Beneficia ad Sedem apostolicam legitime devoluta. V. Beneficia litigiosa. VI. Beneficia monocularia. VII. Beneficia Jurispatronatus saltem laici, & mixti. VIII. Beneficia manualia ad nutum revocabilia, item ministerialia, quibus annexum est onus canendi, vel dirigendi canentes in choro. IX. Beneficia in manibus Papæ libere dimissa, vel ex causa permutationis resignata; Confer Rigant. in *Commentar. ad regul. Cancellar. 26. d. num. 115. ad plur. seq. Brand. dict. tract. cap. 5. §. 4. & 5.* ubi quod constantissima praxis semper excipit beneficia curata.
- 53 Quæ qualitates de jure, vel ex fundatione requiruntur in beneficiariis, ex omnes concurrere debent in precistis. Quæstionis vero est, an præcistæ pollere itidem debeant qualitatibus à statuto vel consuetudine requisitis? Negant Pithing. *ad tit. decretal. de præbendis, num. 382.* Wiestner *ibid. num. 170.* alique relati à Rigant. in *Com-*

mentar. ad regul. Cancellar. 26. num. 95. At affirmat Bohemer, in *decretal. lib. 3. tit. 5. §. 175.* ubi nominatim Wiestner confutat, Stoeckenius *de primar. precib. Imperar. quest. 9. num. 18.* Frisch. *cod. tract. cap. 5. n. 1.* Reinartius *de potestate præcist. §. 8.* & aliis relatis novissimè, Brand. *ubi supra, cap. 6. §. 3.*

An sicuti præces non afficiunt nisi beneficia intra fines Imperii sita, ita præces obtinere solummodo possint Germani, & Indigenæ? Affirmare videntur Ayterus *commentar. de Jur. primar. prec. cap. 6. §. 5.* Hoffmann. *disser. de Jurib. Indigenar. German. §. 20.*

Præcista ut effectum primariarum precum consequantur, ante omnia tenentur infra mensem, postquam vacatio beneficii in ecclesiis per præces primarias expressa innovaverit, vel per se, vel per procuratorem ad id speciale mandatum habentem beneficium vacans acceptare, primis precibus Collatori ordinario Episcopo vel Capitulo capitulariter congregato antea insinuatis; Rota in *Colonien. Canonicius 30. Junii 1749. cor. R. P. D. Elephantæ.* At à quo tempore incipit currere iste mensis ad acceptandum datus? An sit currat contra minorem 25. annis, vel alium legitime impeditum? Si post elapsum mensem ab ordinario Collatore beneficium non sit collatum, an præcista re adhuc integra post mensem beneficium illud acceptare possit, & hac ratione Collatorem impedire? Tum alias affines questiones vide apud Brand. *plurimæ citat. tract. cap. 6. d. §. 6. ad plur. sequent.* Confer etiam Rotam in *Paderbornen. Canonici. 14. Maji 1725. coram clar. mem. Aldrovand. & in dict. Colonien. Canonici. 30. Junii 1749. cor. R. P. D. Elephantæ.*

Jus ex primariis precibus alicui questum morte Imperatoris expirat, Schroter *de Jur. primar. prec. cap. 1. §. ult. Cortrejus observ. ad Concordat. cap. 2. num. 93. & seq.* Num autem Imperatori fas sit revocare primarias præces, ad Brand. *plurimæ citat. tract. cap. 6. §. 2.*

Morte præcistæ jus precum executioni non datum cessat. Idem est, si præcista, vel expresse, vel tacite renuntiet; exempli tacite renuntiationis affert Brand. *dict. tract. c. 7. §. 4. & plur. seq.* Quocirca liberum est Collatori beneficium illud conferre. Verum si post mortem, vel renuntiationem primi præcistæ alius comparat, qui ab Imperatore præces impetravit, easque legitime intra tempus præfixum ante collationem insinuavit, impedit Collatori ejus beneficii collationem, quum novæ præces, prioribus executioni haud datis, locum habere debeant, Stoeckenhus. *dict. tract. thes. 72. Ayter. cit. comment. c. 6. §. 13.*

Præcista an jus primariarum precum possit in alterum transferre? Agit, & quidem fusc hæc de questione Brand. *den. dict. tract. c. 7. d. §. 7. ad fin.* Tum ipsum c. 8. per tot. consule de executoribus primariarum precum. ¶

BENEFICIATUS.

ARTICULUS I.

Beneficiatus ad quid teneatur.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficiatus tenetur ad recitationem divini officii, ad n. 8.
- 9 Ad professionem fidei emittendam, ad n. 16.
- 17 Ad reparationem fabricæ ecclesiæ sui beneficii, ad num. 20.
- 21 Ad recipiendos ordines requisitos.
- 22 Ad residendum in loco sui beneficii, ad n. 25.
- 26 Ad recipienda decreta synodalia, exercendam hospitalitatem, ad n. 34.
- 35 Ad erogandos redditus superfluos sui beneficii in causas pias, ad n. 37.
- 38 Et quidem ex titulo iustitiæ sub onere restitutionis, ad n. 64.
- 65 Additiones ex aliena manu, ad n. 74.

BENEFICIATUS tenetur primo ad recitationem divini officii.

Beneficiatus enim datur propter officium; cap. Quia 15. de rescriptis in 6. & ut ait Concil. Constant. sess. 4. decret. de dispensationibus, beneficia propter officia conceduntur; & habetur ex cap. Dolente 9. de celebrat. missarum, & ex constit. 7. Leonis X. incip. Supernæ dispositionis, & ex constit. 135. S. Pii V. incip. Ex proximo, ubi expresse dicitur: Item ille, qui primis sex mensibus officium non dixerit, nisi legitimum impedimentum ipsum excusaverit, grave peccatum intelligat admisisse. Quando autem incipiat dicta ejus obligatio, vide verb. Officium divinum, art. 1. n. 26. Immo tenetur Beneficiatus ad recitationem divini officii, etiamsi suum beneficium sit tenuerit, si scienter illud acceptavit; & ratio est, quia sicuti Beneficiatus non excusatur à residentia, ex eo quod ex beneficio vitæ necessaria non percipiat, ut secundum omnes habetur ex cap. Conquerentes 5. de Clerici non residentibus, ita nec excusatur à recitatione divini officii: nam ut formaliter inquit Cardin. in Clement. l. n. 9. de celebrat. missarum, imputet sibi, si beneficium non sit competens, quia nihilominus tenebitur ad horas, ex quo fecit se ad hoc intulit; Idem Goffred. in c. Clericus victum dist. 91. & sequitur Sylvester in verb. Hora num. 3. vers. Non possunt se excusare ratione exiguitatis, & Tabiena in cod. verb. num. 1. in fin. Tum quia arctior est obligatio recitandi divinum officium, quam residendi, quia multa sunt beneficia, quæ nullum omnino servitium requirunt, ut præstimoniam, & præstimoniales portiones, & tamen illa obtinentes obligantur ad dicendas horas canonicas, ut expresse statuitur in extravaganti. S. Pii V. inc. Ex proximo, vers. Declarantes, ibi: Declarantes, præstimoniam, præstimoniales portiones, & quæcumque beneficia, etiam nullum omnino servitium obtinentes, cum prædictis pariter conveniri; adeoque si exiguitas beneficii non excusat à residentia, multo minus à recitatione divini officii; arg. cap. ex part. 27. de decimis. Et vel maxime quod citat. constituto S. Pii V. utitur verbis illis universalibus: Et quæcumque beneficia, quæ comprehendunt etiam minima, ex his, quæ scriperunt Aym. cons. 194. verb. Transactio; colum. antepenult. vers. Secundo, & vers. Tertio, & consil. 227. Goffredus n. 12. vers. Octavo considero, & Fagnan. in cap. Conquerente 6. de Clerici non residentibus, n. 8. & 9. Et ultra prædictos hanc communionem sententiam tenet Navarr. de horis canonicis, cap. 7. n. 27. ubi dicit, ita semper consuluisse, & tenuisse, quod contrafaciens mortaliter peccet; Grassius de dec. avarar. part. 1. lib. 2. c. 50. n. 28. Garcias de beneficiis part. 3. cap. 4. n. 39. Bonacina de horis canonicis disp. 1. q. 2. punct. 4. n. 17. Barbosa in cap. Dolentes n. 4. de celebr. missarum; Gavart. in rubr. missar. part. 2. sect. 1. cap. 4. n. 3. Corrad. prax. benef. leg. 4. cap. 6. n. 14. Monacell. part. 2. tit. 15. form. 1. n. 25. & seq. Suarez, Reginald. Castropal. alique plurimi contra varios alios, qui probabiliter docent, Beneficiatum ad recitationem divini officii non teneri, cujus beneficii fructus non attingunt tertiam mediocri sustentationis partem. (Consonant leg. 62. tit. 5. ex 1. usque ad 11. inclusivè; præcipue 34. & 35. tit. 6. Conductus leg. 6. 15. 16. 17. & 18. tit. 16. 9. tit. 19. 22. 1. 20. 6. 1. 22. part. 1.)

Secundo tenetur Beneficiatus (si post sex menses ab obtento beneficio divinum officium non dixerit sine legitimo impedimento) fructus beneficii tamquam injuste perceptos in fabricam beneficii, vel pauperum elemosynas erogare: Habetur expresse in constit. 7. Leonis X. emanata in Concil. Lateran. sess. 9. & incip. Supernæ dispositionis, ubi §. 38. sic precise dicitur: Statuimus quomodo, & ordinamus, ut quilibet habens beneficium quocumque, vel sine cura, si post sex menses ab obtento beneficio divinum officium non dixerit, legitimo impedimento cessante, beneficiorum suorum fructus suos non faciat pro rata omissionis recitationis officii, & temporis; sed eos tamquam injuste perceptos in fabricam beneficiorum, vel pauperum elemosynas erogare teneatur. Ex expresse habetur ex cit. const. 135. S. Pii V. incip. Ex proximo, ubi post expressam confirmationem dictæ Bullæ Leonis V. emanatæ in Concil. Lateranens. sess. 9. declarat, quantitatem fructuum amittendorum

ab illis, qui recitationem divini officii omittunt, ibi: "Qui horas canonicas, uno, aut pluribus diebus intermiserit, omnes beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie dividerentur, qui vero matutinum tantum, dimidium, qui ceteras horas, alteram dimidiam, qui harum singulas, sextam partem fructuum ejus diei amittant." Et Beneficiatus teneatur in conscientia ad hanc faciendam restitutionem ante omnem sententiam, & declarationem Judicis, ut aperte constat ex decreto edito ab Alexandro VII. 34. Septembris 1665. damnanter sequentem propositionem vigesimam in ordine, ibi: Restitutio à S. Pio V. imposta Beneficiatis non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, eo quod sit pœna. Neque hanc restitutionem compensare potest Beneficiatus per elemosynas ante neglectam recitationem datas ex fructibus beneficii, ob quod tenetur ad horas, ut etiam aperte constat ex posteriori decreto edito ab eodem Alexandro VII. 18. Martii 1666. damnanter sequentem propositionem trigessimam tertiam in ordine, ibi: Restitutio fructuum ab omissionem horarum, suppleri potest per quascumque elemosynas, quas ante Beneficiatus de fructibus sui beneficii fecerit. Pro restitutione tamen ob neglectas horas satis est, post illud tempus, à quo Beneficiarius omisit, dare elemosynam, etiamsi non cogit de debito, neque intendat dare in exsolutionem suæ obligationis, quia si elemosyna datur post omissionem, ponitur opus, quod in pœnam est præceptum, adeoque satisfacti præcepto, cum virtualis intentio dantis elemosynam sit, ut per illam satisfaciatur omni suæ obligationi; Layman. lib. 3. tract. 2. cap. 14. num. 9. Sanchez in consil. lib. 2. cap. 3. dub. 121. Diana part. 3. tract. 6. res. 57. & p. 7. tit. 10. resol. 24. Lugo de justit. disp. 4. n. 46. Gobat n. 192. Du Bois ad propos. 33. ab Alex. VII. damnatam, La Croix lib. 4. num. 1215. Viva ad propos. 33. ex damnatis ab Alexand. VIII. num. 9. Illud tamen adnotandum ex Josepho Maria Maraviglia, Episcopo omissis horas canonicas, quæ comprehendunt etiam minima, restituitur, præsertim quia ex constitutionibus Leonis X. & Pii V. supra relatis, colligitur teneri ad restitutionem fructuum illos tantum Beneficiatis, quibus datur beneficium propter officium, quorum nomine non veniunt Episcopi, qui propter dignitatis culmen suat speciali nota digni, & essent specialiter nominandi. Accedit quod fructus episcopatus, & jus ad ipsos non conferuntur Episcopo propter officium, sed ad exercendum, & sustinendum munus pastoralis, quod includit plures alias obligationes. Hæc ille in suis legibus Præsentia episcopalis, leg. 307. & 309. Ab Episcopis autem non recitantibus horas canonicas restituendos esse utique fructus aliorum beneficiorum, si quæ alia beneficia possideant, præter episcopatum, assertit idem auctor, neque supponendam esse talem obligationem in hoc casu, late probat, l. 508. & 310. ibid.

Tertio tenetur Beneficiatus Curatæ professionem sui dei emittere coram Episcopo, vel eo impedito, coram ejus Vicario Generali, intra duos menses à die adeptæ possessionis beneficii. Et promoti ad dignitates, & canonicatus in ecclesiis cathedralibus, tenentur intra idem tempus professionem fidei emittere, non solum coram Episcopo, seu ejus Vicario Generali, sed etiam coram Capitulo; aliis fructus non faciunt suos, nec illis possessio suffragatur, textu expresso in Concil. Trident. sess. 24. c. 12. de reform. ibi: "Provisi etiam de beneficiis quibuscumque curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ possessionis ad minus intra duos menses in manibus ipsius Episcopi, & eo impedito coram Generali ejus Vicario, seu Officiali, orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientiam se permansuros spondeant, ac jurent. Provisi autem de canonicatibus, & dignitatibus in ecclesiis cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu ejus Vicario, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes provisi, ut supra fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur." Et Pius IV. in constit. incip. Injunctum, ubi tradit etiam formam in tali fidei professione observandam. Hanc professionem

fidei per se ipsos, & non per procuratorem tenentur emittere provisi de parochialibus, & de canonicis in cathedralibus; Sac. Congreg. Concil. in Seguntina 18. Aprilis 1590. & iterum in alia causa die 12. Septembris 1620. ut referunt Nicol. Garcia de benef. part. 3. cap. 5. num. 54. declarat. 1. & Scortia in select. Summi Pontific. constit. epist. 84. theor. 207. vers. Quod sit Beneficiarius; Barbosa in summ. apost. decr. verb. Professio fidei; numer. 5. & iterum ead. Congreg. in Calaguriana 22. Septembris 1696. apud Monacell. tom. 1. form. 13. num. 4.

12 Et hanc fidei professionem tenentur denuo emittere illi, qui in adeptione alterius beneficii similis eam jam emisissent. Sic declarasse Sac. Congreg. Concil. testatur Nicolaus Garcia de beneficiis part. 3. cap. 3. n. 17. & 18. & tenent Barbosa de offic. & potest. Episcop. part. 3. allegat. gar. 61. n. 8. & alii plurimi apud ipsum, fidei professionem intra duos menses non facientes, tenentur restituere fructus perceptos post elapsos duos menses; Sac. Congregat. Concil. in Seguntina 18. Aprilis 1590. nisi eadem Sacra Congregatio Concilii eos condonaverit, & remiserit, ut ipsammet censuit, & benigne condonavit in Tuscanen. 5. Martii 1614. Angelo Constantino ejusdem Tuscanensi Cathedralis Primicerio, teste Barbo. cap. 17. de canonic. & dignitatibus num. 23. Tales autem omittentes fidei professionem, licet non teneantur fructus suos, distributiones tamen acquirunt, & faciunt suas. Sac. Congreg. Concil. relata à Gonzal. ad regul. 8. Cancell. §. 7. proam. num. 169. Nec ipsa professionis fidei omisio privat Canonicum aliis effectibus possessionis, sed ipsum, & vocem in capitulo, & præcedentiam habere à die adeptæ possessionis, nisi aliud obstat, declaravit Sac. Congreg. ut refert Quaranta in summ. Bullar. verb. Beneficiorum possessio in addit. lit. B. vers. Refertur. Ceteri autem Beneficiati, licet non teneantur professionem fidei emittere vigore Concilii Tridentini, & citat. constit. Pii IV. cum ibi sit sermo solum de obtinentibus canonicatus, & dignitates cathedralium, & de beneficia curata habentibus, tamen tenentur ipsam emittere vigore legum diocesanarum, in quibus fere omnibus reperitur statutum, ut omnes Beneficiati etiam in collegiatis, & quicumque etiam simplicia beneficia obtinentes, teneantur intra duos menses professionem fidei emittere coram Episcopo, vel ejus Generali Vicario, ut expresse fuit sancitum in Synodo Alexandrina habita 1. 2. 3. Maji 1732. tit. 1. de fidei professione.

15 Quarto tenetur Beneficiatus ad reparationem fabricæ ecclesiæ sui beneficii, ad quam reparationem tenentur etiam Cardinales ex vi citat. Bullæ 7. Leonis X. incip. Superne dispositionis §. 22. Et hinc Episcopus, in cujus diocesi beneficia erecta, & reparatione indigentia reperiuntur, potest sequerare fructus eorumdem beneficiorum, etiamsi sint militum hierosolymitanorum, ut respondit Sac. Congreg. Concil. in Hieracens. 18. Maji 1690. lib. 7. literar. pag. 165. & in Narniens. 24. Maji 1657. in qua Episcopus exposuit Congregationi plures ecclesias in sua diocesi reperiiri fere collapsas, in quibus reperiebantur plura beneficia erecta, & petit responderi ad infrascripta dubia: (Leg. 6. & 11. tit. 10. part. 1.)

- 1 An possit in actu visitationis eorum titulos ad ecclesiam viciniorum transferre?
 - 2 An possit eorumdem beneficiorum possessores quacumque dignitate fulgentes cogere ad resarciendam ecclesiam, in qua transferantur tituli, quatenus restoratione indigeret, & erigendum altare in dicta ecclesia?
 - 3 An eisdem cogere ad celebrandum, seu celebrari faciendum in die festivitatis illius Sancti, sub cujus invocatione erectum est beneficium?
 - 4 An ad effectum prædictum, & pro conscriendis suppellectilibus sacris possit sequestrari facere fructus eorumdem beneficiorum?
- 19 Et sub dicta die 24. Maji 1657. procedit resolutio ut infra.
- 20 Ad primum: Si ecclesia, ut supponitur, sunt fere diruta, & collapsa, Episcopum, auditis quorum interest, posse ut Sedis apostolicæ Delegatum transferre beneficia simplicia ad ecclesias viciniores.

Ad secundum: Respondit dictos Rectores beneficiorum, etiam in quacumque dignitate constitutos teneri post translationem secutam ad futuram restorationem ecclesiarum, ad quas beneficia fuerint translata.

Ad tertium: Respondit eisdem Beneficiatos cogi posse ab Episcopo ad celebrandum, seu celebrari faciendum in die festivitatis illius Sancti, sub cujus invocatione beneficium est erectum, nisi aliud constet in erectione, seu fundatione.

Ad quartum: Respondit posse ad effectum prædictæ restorationis, necnon pro conscriendis sacris suppellectilibus, redditus eorumdem beneficiorum sequestrare.

Quinto tenetur Beneficiatus infra annum recipere ordines requisitos à suo beneficio, aliter, justo impedimento cessante, caret voce in capitulo, donec illos suscipiat, & perdit dimidiam partem distributionum, Clem. de etate, & qualit. ordin. præfector. cap. Ut hi; & Concil. Trident. sess. 22. cap. 4. de reform. Beneficiatus enim tenetur per seipsum immediate exercere suum munus, & officium, scilicet canere missam, & evangelium, & suis iisdem, & aliis etiam gravioribus pœnis ab Ordinariis infligendis; citat. Concil. Trident. ibid.

Sexto tenetur Beneficiatus de jure communi ad residentiam personalem in loco beneficii; cap. Ex part. 8. & cap. Inter quatuor 101. de Clericis non residentibus, ubi Clerici, qui ecclesias, vel præbendas sibi concessas sine justa causa deserunt, sique in ipsis non resident, privatione eorumdem puniuntur. Concordat cap. Ex gestis 2. & cap. Clericus 17. de Clericis non residentibus. Sac. Congreg. Ad hæc 13. de præbend. ubi dicitur, quod singula officia in ecclesiis assidue tantum exigant personarum. Et hæc residentia de jure communi requiritur etiam in beneficiis simplicibus, ut colligitur ex cap. Eleutherius 1. & c. Clericus 4. dist. 91. c. Si quis Prasbyter 9. dist. 92. & cap. Si quis in Clerico 28. caus. 7. quest. 1. & cap. Conquerente 6. de Clericis non residentibus, in cujus Summario sic præcisè habetur: Qui non residet in beneficio etiam modica estimationis, illo privatur. Ex quo patet, quod spectato jure communi habentes beneficium simplex, quantumvis modicum, residere teneantur. Ad id tamen notant, spectato jure communi; nam ex generali consuetudine totius ecclesiæ beneficia simplicia residentiam personalem non requirunt, adeoque potest quis per substitutum eisdem deservire, nisi oppositum habeat ex fundatione, seu ex statuto, & legitima particularis alicujus ecclesiæ consuetudine. Abbas in c. Cum omnes 6. de consuetudinibus num. 1. & Fagnanus ibid. num. 5. & sequent. citans Rotam apud Cardin. Seraphinum decr. 639. n. 4. & alios, Vallensis de Cleric. non residentibus num. 3. & 4. Garcia de benef. part. 3. cap. 2. num. 3. & 11. ac sequent. Zerola part. 1. praxis episcopalis, vers. Beneficiorum, §. Ad septimum, vers. Oca-va conclusio, allegans declarationem Sacre Congregationis in hæc verba: "Obtinens beneficium, quod sit simplex, & sine cura animarum, & extra ecclesiam collegiatam, nec personalem residentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in eo residere, sed ad inser- viendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario." In quo decreto nota particula illam: Nec personalem residentiam ob aliam causam requirens; nam si ob aliam causam, nempe si fundat expresse obligat Beneficiatum ad residentiam personalem, vel si statuto, aut legitima consuetudine alicujus particularis ecclesiæ talis obligatio inducta fuerit, proculdubio tenebitur Beneficiatus residere in loco beneficii simplicis, atque per semetipsum injuncta servitia ecclesiastica prestare, prout refert Garcia part. 2. de benef. cap. 2. numer. 11. & 12. fuisse resolutum à Sacra Rota in una Calaguriana benef. de Navarrie 10. Junii 1588. coram D. Pamphilo, & in una Cesaraugustana fructuum 4. Junii 1600. coram D. Corduba. De residentia autem Canonico- rum sic habetur statutum à Concilio Tridentino sess. 24. de reform. ibi: "Præterea obtinentibus in cathedralibus, aut collegiatis, dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cujuslibet

statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem ecclesiis quolibet anno abesse, salvis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt." Et concordat cap. Conquerente 9. & cap. Cum ad hoc 19. de Clericis non residentibus, & cap. Extirpanda 30. §. Qui vero de præbend. ubi satis indicatur, Canonicos esse adstrictos ad personalem residentiam. Vide verb. Residentia.

Septimo tenetur Beneficiatus in prima synodo, quæ fit, recipere decreta illius, & Trident. Concil. Idem sess. 25. c. 2. de reform. Octavo tenetur exercere hospitalitatem. Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad honorem &c. Concil. Trident. sess. 25. cap. de reform.

28 Nono tenetur habere exempla, scripturas, & Instrumenta de bonis, ac redditibus beneficii, & debent esse duplicata, ita quod unum sit apud eum, aliud in Archivio Cathedralis, Concil. Mediolan. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad honorem, & Jurium &c. Decimo tenetur uti suppellectili modesta, & frugali mensa; Concil. Trident. sess. 25. cap. 1. de reform. Undecimo tenetur jurare in manu Episcopi, quod simoniam non commisit in acceptatione beneficii, & quod à patrono habuit sine dono, pacto, promisso &c. Concil. Mogunt. IV. cap. 68. & 91.

31 Duodecimo tenetur Beneficiatus restaurare ecclesiam, domos, possessiones, & fundos dotales beneficii. In reform. Cler. German. cap. 11. & colligitur ex cap. Concordat 26. c. Quatuor 27. & c. de redditibus 28. caus. 12. §. 2. & const. Leonis X. incip. Supremo. Tertiodecimo tenetur contribuere pro Procuratore Episcopi visitantis; Sac. Congr. Conc. apud Crispin. de Visitation. part. 1. §. 16. num. 10. & Sac. Congr. Episc. in Civitatis Castellana 28. Novemb. 1687. & alibi sæpt. Quartodecimo tenetur accedere ad processiones, ad quas Beneficiatus non accedendo, potest cogi, ut respondit Sac. Congr. Episcop. & Regul. 3. Julii 1693. & Sac. Congr. Conc. in Surventina 6. Aug. 1693. Quintodecimo tenetur sub mortali solvere pensionem impositam beneficio, quia Beneficiatus acceptando beneficium pensionem gravatum, censetur quasi contraxisse cum pensionario, & se obligasse ad pensionis solutionem. Est communis cum Rota part. 2. decr. 176. n. 1. & part. 3. decr. 110. n. 1.

Sextodecimo tenetur Beneficiatus sub peccato mortali reddere beneficii suæ honeste sustentationi superfluos erogare in causas pias, v. gr. in pauperes & ecclesias. Est communis opinio omnium Doctorum, etiam eorum, qui dicunt, Beneficiatos esse vere dominos fructuum suorum beneficiorum, quia etiam hujus sententiæ Doctores dicunt, dominium talium bonorum esse Beneficiatis concessum cum præciso onere erogandi superflua in causas pias: Fideles enim dant, & offerentes bona sua ecclesiis, & piis locis hac intentione, & fine, hocque tacito, vel expresse pacto, ac onere dant, ut non nisi ad Dei gloriam, & honorem, cultumque divinum in subsidium pauperum, & causas pias convertantur; arg. cap. Apostolicus 13. caus. 12. quest. 2. & cap. Pontificus 3. caus. 12. quest. 3. & hanc intentionem aperte ostendit celebris Capitularium Caroli Magni formula in cap. Caroli Magni lib. 7. cap. 18. præcisè his verbis concepta: "Offero Deo, atque dedico omnes res, quæ in hac curia tenentur insertæ pro remissione peccatorum meorum, ac parentum, ac filiorum ad serviendum ex his Deo in sacrificiis, missarumque solemnibus, orationibus, luminariis, pauperum, ac clericorum alimonis, & ceteris divinis cultibus, atque illius ecclesiæ utilitatibus." Si quis autem eas inde (quod fieri nullatenus credo) abstulerit, sub pœna sacrilegii ex hoc Domino Deo, necui eas offero, atque dedico, districtissimas reddat rationes." Unde Beneficiati bona superflua beneficii tenentes in causas profanas, gravissime peccant, non obstante quod dicant se adherere sententiæ doctentium, Beneficiatos bonorum superfluum dominos esse. Et ista sententia est ita indubitata, ut proinde probatione non indigeat: "Cum eam, ut præcisè his verbis dicit Eminentissimus Cardinalis Sfondrati, omnes patres, omnes canones, omnes leges diviæ, & humanæ, ac demerique omnes Theologi, uno ore profiteantur, adeo ut hæc doctrina non pertineat ad illas sententias, quæ

problematicæ sunt, & in utramque partem disputantur, sed ad eas, quæ dogmaticæ sunt, nullumque ambigendi locum relinquunt, & in quam omnes Doctores nullo excepto conveniunt." Et quidem quoad Sanctos Patres: "nihil firmitus ab eis creditum, nihilque sæpius, nec innixius inculcatum, quam quæ viris ecclesiasticis de fructibus beneficiorum supersunt, non posse in causas profanas, ditandosve consanguineos, sed in solos pauperum usus, causasque pias impendi. Si spectamus sacros canones, si nihil frequentius, nihilque clarius, quam hoc ipsum inculcant, adeo ut fateri oporteat, aut nihil sacros canones probare, aut nihil magis probare, quam conclusionis tenorem." Eandem Doctrinam semper tenuere Concilia, ut Hispanense, Carthaginense, Tolletanum, Lateranense, Tridentinum &c. Sic Cardinalis Sfondratus undequaque Eminentissimus. Et revera Concil. Trident. aliis brevitate gratia omissis, sess. 25. c. 12. de reform. sic præcisè ait: "Omnino vero eis (scilicet Episcopis) interdicit, ne ex redditibus ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant, cum & Apostolorum canones prohibent, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent, sed sui pauperes sint; ut pauperibus distribuant, eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, tam secularia, quam regularia obtinentibus pro gradus sui conditione observari, sed & ad Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit." Quod decretum cum sit præceptivum cum dictione absoluta Omnino, inducit præcisam necessitatem, & obligat ad mortale, nec ullam interpretationem contrariam admittit dec. 8. n. 84. & 85. & dec. 181. n. 33. Monacell. part. 2. tit. 16. formul. 1. num. 14. & alii.

An autem Beneficiati redditus superfluos suorum beneficiorum in pauperes, & causas pias non erogant; sed in causas profanas expendentes, ultra peccatum mortale, quod committunt, teneantur insuper ad restitutionem? Controversia maxima est inter Doctores. Alii enim dicunt, Beneficiatos non teneri ad restitutionem, ex quo præterdant ipsos habere verum dominium, etiam bonorum superfluum beneficiorum, adeoque non peccare contra Justitiam, si ipsa bona superflua expendant in causas profanas. Alii vero volunt Beneficiatos teneri ad restitutionem bonorum superfluum, sive ipsorum dominium habeant, sive non, ex quo ipsa bona superflua expendendo in causas profanas, peccent semper contra Justitiam, cum beneficia sint instituta, & fundata, ut eorum fructus ad cultum divinum, pauperum sublevationem, aliasque causas pias expendantur. Unde huic secundæ opinioni, utpote securiori, & justitiæ conformiori adherendo, dicendum est, Beneficiatos redditus superfluos notabili quantitate in causas profanas expendendo, ultra peccatum mortale, quod committunt, teneri ad restitutionem. Et ratio est, quia quotiescumque alicui, sive cum sive sine translatione domini aliquid datur, vel donatur sub certa conditione, ac fine, tenetur donatarius ex Justitia, vel conditionem, ac intentionem sub qua datum accepit, adimplere, vel restitutionem facere; sed fideles dando, & offerendo bona temporalia ecclesiis, vel piis locis, aut beneficia fundando, semper hac intentione, conditione, seu pacto tacito, vel expresse dant, aut beneficia fundant, ut eorum fructus non nisi ad Dei cultum, subsidium pauperum, aliasque pias causas applicant; ergo Beneficiati tenentur ex Justitia superfluos fructus ad dictas causas pias applicare, & consequenter aliter applicantes tenentur ad restitutionem. Major patet, & conceditur ab ipsis adversariis, quia si quis v. gr. donet alicui centum aureos ac peregrinationem instituendam hac conditione ac sine tacito, vel expresse pacto, ut quod superest post tale peregrinationem, pauperibus erogat, tenetur donatarius ex Justitia, ut vel conditionem, ac intentionem à donante præscriptam adimpleret, residuumque illud pauperibus erogat, vel aliter impendens restitutionem faciat: arg. l. 1. & 2. Cod. de Donat. qua sub modo, vel conditione. (Consonat lex 11. tit. 12. lib. 3. For. Reg. Concordat lex 6. tit. 4. p. 5.) Minor, in qua stat difficultas, quod scilicet fideles 43 do-

donando bona temporalia ecclesiis, seu piis locis, ac beneficia fundando, semper id faciunt hac intentione, conditione, & pacto tacito, vel expresso, quod eorum fructus, & redditus non nisi ad Dei cultum, subsidium pauperum, & aliasque pias causas explicantur, probatur multipliciter. Et primo probatur ex sacris canonibus; *cap. Pontificis 3. caus. 12. quart. 3.* sic precise dicitur: "Ille qui donat, pro redemptione anime suae, non pro commo- modo sacerdotis offerre probatur; *cap. Quia juxta 59. v. caus. 16. quest. 2.* sic habetur: Quia juxta Sanctorum Patrum traditionem novimus, res ecclesiae vota fidelium esse, pretia peccatorum, & patrimonium pauperum; *cap. Apostolicos 13. caus. 12. quest. 1.* ibi: Ac per hoc ecclesiasticos redditus ledere, quos ad propriam utilitatem, & ob eam pauperum, & peregrinorum sustentationem esse decernimus. Quisquis autem post hanc definitionem nostram contrarium quid hinc Sanctae Sedis, hac universali synodo agere tentaverit, deponatur ut praevicator divinarum legum, & preceptorum; *cap. Res Ecclesiae 26. caus. 12. q. 1.* ibi: Res ecclesiae non quasi propriae, sed ut communis, & Domino oblatae, cum summo timore, non in alios, quam in praefatos usus, sunt fideliter dispensandae; *c. Si privatum 26. eadem caus. 12. q. 1.* ibi: Non illa nostra sunt sed pauperum; *c. Quoniam 68. caus. 16. q. 1.* ibi: Quidquid habent Clerici, pauperum est. Id etiam expresse habetur ex verbis S. Urbani Papae relatis in Breviario Romano 44 *cap. 25.* Maji-ibi: Ipsae res fidelium, quae Domino offeruntur, non debent in alios usus, quam ecclesiasticos, & christianorum fratrum, vel indigentium converti, quia vota sunt fidelium, & pretia peccatorum, ac patrimonium pauperum. Et similiter habetur *c. Quia 8. caus. 12. q. 1. c. Quisquis 19. caus. 12. q. 2. de Fraternitate 2. de donationibus, cap. Cum eo 34. de Election. & Electi potest. in 6. Similiter habetur in variis Conciliis, ut Aquisgranens. c. 116. Agathens. c. 16. Carthagin. c. 46. & in pluribus aliis, ex quibus constat bona ecclesiastica superflua esse Dei, & ecclesiae, vota fidelium, pretia peccatorum, & patrimonium Christi, & pauperum; adeoque dicendum est fideles conferendo bona temporalia ecclesiis, vel fundando beneficia ecclesiastica, voluisse ut in pias causas (inter quas etiam honesta Clericorum sustentatio) converterentur, aliter defectu veri, & justis finis nullum meritum pro remedio, & pretio peccatorum, vel salute, & requie animarum suarum habuissent. 45 Quis autem sanae mentis potest dicere, quod fideles sine ullo merito, & lucro suo spirituali, immo cum demerito, & iactura voluerint bona sua temporalia conferre ecclesiis & beneficia ecclesiastica erigere, ut praefata bona, seu fructus ad superfluum pompam, ad excessiva convivia vel aedificia, ad ditandos consanguineos, ad ludos, ad theatra, vel alios similes malos, aut indifferentes usus a Beneficiatis applicari possent? Nemo sane. 46 Probatur secundo eadem minor principalis auctoritate Sanctorum Patrum. S. Hieronymus *Epist. ad Damasum cap. 9.* dicit: Quidquid habent Clerici, pauperum est. S. August. *Epist. 185. ad Bonifacium alius 50. n. 55.* ait: Non illa nostra sunt, sed pauperum. S. Bernardus *serm. 25. in Cantico. post med.* inquit: "Timeant Clerici, timeant ministri ecclesiae, qui in terris Sanctorum, quae possident, tam iniqua gerunt, ut stipendiis, quae sufficere debeant minime contenti, superflua, quibus regeni sustentandi forent, impie, sacrilegeque sibi retineant, & in usus suae superbiae, atque luxuriae vicium pauperum consumere non vereantur, duplici profecto iniquitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & sacris in suis vanitatibus, & turpitudinibus abutantur. Idem S. Bernardus *Epist. 42.* clamant vero nudi, clamant famelici, conqueuntur, & dicunt nostrum est, quod effunditis. Nobis crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis... vita nostra cedit vobis in superfluas copias, nostris necessitatibus detrahitur quidquid accedit vanitatibus vestris. Duo denique mala de una prodeunt radice cupiditatis, dum & vos vanitando perditis, & nos spoliando perimitis. S. Fulgentius *Sermone de Villico:* Nobis, inquit, credita est dispensatio facultatum Domini nostri, vel ad utendum eis sufficienter,*

vel ad distribuendum conservis; ideo non licet nobis eas in expensas usurpare superfluas, cum sit erogationis ratio Domino venienti reddenda. S. Raymundus in *Summ. lib. 1. tit. 5. de raptoribus & praeconiis* §. 6. sic habet. Quid de Praelatis ecclesiarum, & aliis Clericis, qui bona ecclesiastica, pauperibus debita consumunt in usus illicitos, videlicet in meretricibus, histronibus, consanguineis potentibus, & divitiis, & similibus, & de his etiam faciunt aliqui testamentum, numquid tales sunt iudicandi raptores? hoc modo respondet. Videtur quod sic, quia contraeant rem alienam invito domino; ait enim Hieronymus, quidquam habent Clerici, pauperum est... Item Augustinus, si privatim, quae nobis sufficiant, possidemus, non sunt illa nostra, sed pauperum, quorum procuracionem quodammodo gerimus, non proprietatem nobis usurpacionem damnabili vindicamus... Et paulo post *ibid.* §. 8. sic prosequitur idem S. Raymundus: De meretricibus autem, & histronibus, de quibus quassum est, dico, Praelatos, & Clericos, qui res ecclesiae talibus, vel similibus turpibus personis conserunt, vel etiam consanguineis non proprie naturam sustentandam, sed ut faciant eos divites de patrimonio Crucifixi... tales inquam Praelatos, & Clericos, qui talibus conferunt bona ecclesiastica pauperibus debita, dico esse raptores, & per consequens teneri ad restitutionem omnium. Sanctus Thomas in *ruo Comment. in Epist. 2. Apost. ad Corinth. 12. l. 5. ubi* proposita sibi objectione ista: Videtur quod male fecerint Principes, & alii dando divitias Praelatis, respondet: Non dederunt Praelatis propter se, sed propter pauperes, & ideo non dederunt eis, sed pauperibus... Praelatis autem dantur tamquam pauperum dispensatores, & in hac sententia permansit Sanctus Doctor usque ad mortem, ut patet in ultimo ejus, ac praecipue opere 2. 2. *q. 185. art. 7. in corp. & ad 3.* ubi clare, & absque ambiguo eandem doctrinam propugnat. Sanctus Anonin. *3. part. Summ. theol. 15. c. 1. §. 19.* sic effatur. De bonis, seu fructibus beneficiorum quae dant Clerici consanguineis, vel personis turpibus, utrum in dando peccent, & teneantur ad restitutionem? Super hoc dicit Raymundus, quod Clerici qui consanguineis potentibus... bona ecclesiastica pauperibus debita tribuunt, raptores sunt, quia quidquid Clerici habent, pauperum est, dicit Hieron. *16. q. 1. c. fin.* nam pauperibus debentur, unde ad restitutionem tenentur pauperibus, vel in utilitatem ecclesiae... & peccant mortaliter. Nec valet dicere, ut praetendunt adversarii, supplicatores, & similes Sacror. Conciliorum, Canonum, & Patrum textus loqui, & intelligendos esse de superfluis illis bonis ecclesiasticis, quae Episcopi ac Clerici habuerunt ante divisionem bonorum ecclesiasticorum factam circa annum 470. a Simplicio, & Gelasio Summis Pontificibus; non vero de bonis acquisitis post illam divisionem, mediante qua dicti Pontifices bona ecclesiastica in quatuor partes dividerunt, unam ecclesiae, alteram Episcopis, tertiam Clericis, & quartam pauperibus tribuentes, ut constat ex *cap. Concessio 26. c. Quatuor 27. & cap. de redditibus 28. caus. 12. quest. 2.* per hanc enim divisionem Beneficiati acquisiverunt verum dominium bonorum sibi assignatorum, adeoque licet eorum superfluos fructus in causas profanas expenderent peccent mortaliter, non tamen tenentur ad restitutionem, cum non peccent contra Justitiam. Sic *DD.* contrarie sententiae; sed Non valet, inquam, hoc dicere, quia de facto extant similes Sacror. Conciliorum, Canonum, & Patrum textus, qui etiam post dictam bonorum divisionem, idem de bonis ecclesiasticis dicunt, quod antiqui ante divisionem dixerant, ut patet, *cap. Inquirendum 4. de peculio Clericorum*, ibi: "Inquirendum est, si quis Presbyterorum de redditibus ecclesiae, vel oblationibus, vel votis fidelium alieno nomine res comparavit, quia sicut nec suo, ita nec alieno nomine Presbyter fraudem facere de facultatibus ecclesiasticis debet, quoniam hoc sacrilegium est, & par crimini Judei furis." *Cap. Fraternitatem 1. de donationibus*, ubi dicitur: Quod Episcopus, & quilibet Praelatus ecclesiarum sit procurator, non dominus. Ex expresse S. Thomas *quodlibet 6. art. 12. in corp.*

por. sic dicit: Bonorum vero ecclesiasticorum Clerici non sunt vere domini, sed dispensatores, secundum illud, 1. ad Corinth. 7. Dispensatio autem mihi credita est. Unde cum isti canones fuerint editi, & Divus Thomas, sicuti citati Sancti Patres Bernardus, Raymundus, & Antonius, & alii scriperint post dictam bonorum ecclesiasticorum divisionem, non subsistit communis adversarii data responsio. Nec valet instare, quod tales Canones, & Patres sic loquentes post divisionem bonorum ecclesiasticorum, loquantur solum de bonis, quae ad ecclesiam ipsam immediate spectant, & a bonis beneficiorum separata existunt, quorum Clerici sunt meri administratores, non auctores de bonis ecclesiasticis, quae separata ab ecclesia immediate Beneficiatis obveniunt ratione suorum beneficiorum sibi assignatorum, quorum Beneficiati sunt domini. Non valet, inquam, quia etiam textus juris noviloquentes de bonis immediate spectantibus ad Beneficiatos expresse indicant, ipsos talium bonorum nullum habere dominium, ut patet *c. Cum in officio 7. de testam.* ibi: "Quidam Clerici cum ab ecclesiis suis multa beneficia perceperint, bona per eos acquisita in alios transferre praesunt. Hoc igitur quia antiquis a Canonibus constitutum inhibuit, nos indemnitati ecclesiarum providere volentes, sive intestati decesserint, sive aliis conferre voluerint, penes ecclesiam eadem bona praecipimus remanere;" *c. Si quis sane 2. de peculio Clericorum*, ibi: "Si quis sane Clericorum agella, vel vineolas in terra ecclesiae sibi fecisse probabitur, sustentandae vitae causa usque ad diem obitus sui possideat, nec testamentario, aut successorio Jure cuiquam haereditum, prohaereditumque relinquat;" *Et c. Ut unusquisque 3. eodem tit. praecise statuitur, ut unusquisque Presbyter res, quas post dies consecrationis acquisierit, propriae ecclesiae relinquat.* Ex quibus novis canonibus, & aliis consimilibus clare patet, Beneficiatos neque in bona ab ecclesia bonis distincta, & sibi acquisita, aliquid habere dominium, cum nec de iis testari possint, nec in eis haereditas ab intestato succedere valeant. Nec juvat adducere praxim, & consuetudinem communem obtinuisse, quod Beneficiati de bonis ecclesiasticis, etiam superfluis, ad causam profanam pro libitu testentur, & haeredes, vel Legatarii profani haereditatem relictae absque omni scrupulo accipiant, & retineant, Pontifice, & Superioribus Ecclesiasticis, non tantum scientibus, & tolerantibus, sed insuper hujusmodi testamenta Beneficiatorum ad causas profanas positive exequentibus, adeoque pro validis, & licitis approbantibus; aliter non tantum Beneficiati ita testantes, sed haeredes relictae accipientes, immo Pontifex, alique superiores ecclesiastici idem tolerant, ac in periculo aeternae damnationis existerent, quod sane de tot, tantisque viris absque temeritate nota vix dici potest. Non juvat quidem haec adducere, quia licet Pontifices, alique superiores ecclesiastici Beneficiatorum contractus, & testamenta ad causas profanas sciant, & tolerant, non tamen pro validis, & licitis approbant; Cum multa per patientiam tolerantur, quae si deducta fuerint in Iudicium, exigente Justitia, non debeant tolerari; *cap. Cum jam dudum 18. de Praebend.* & ut dicit Divus Thomas 2. 2. *q. 78. art. 1. ad 3.* "Leges humane dimittunt aliqua peccata impunita propter conditiones hominum imperfectorum, in quibus multae utilitates impediuntur, si omnia peccata prohiberentur districte poenis adhibitis." Sed ideo Pontifices, alique superiores ecclesiastici similes Beneficiatorum contractus, & testamenta tolerant, & non rescindunt, quia difficillimum, litiumque continuatum occasio foret, velle semper examinare, an hic, vel ille contractus, an hoc, vel illud testamentum de bonis mere ecclesiasticis superfluis, an vero necessariis, aut patrimonialibus industrialibus, vel parsimonialibus, & consequenter valide & licite, vel invalide, & illicite factum sit. Nec ex hac nostra sententia sequitur, tot, tantisque viros in periculo aeternae damnationis versari; Non Beneficiatos ipsos contraheutes seu testantes ad causas profanas, quia nulli, vel certe pauci de bonis

nis mere ecclesiasticis ad causas profanas testantur, cum fere omnes habeant bona patrimonialia, industrialia, vel parsimonialia. Non Superiores tolerant, vel etiam exequentes, quia examinare, & iudicare, num testamentum ad causam profanam de mere ecclesiasticis, an vero de bonis propriis Beneficiati factum sit, sine continuis litibus non possunt, & consequenter ad majora evitanda mala juste tolerant & conscientiae haereditum relinquant. Tum quia illud de bonis propriis ipsius Beneficiati conditum esse ordinarie merito praesumunt, & per consequens juste exequentur; *arg. l. In obscuris 114. ff. de reg. jur.* ibi: *In obscuris inspicere solet quod est verisimilitus;* *Reg. 56. ff. cod. ibi: Semper in dubiis benigniora sunt praesumenda;* Non denique ipsos haereditas profanas, utpote qui ordinarie pariter merito praesumere possunt Beneficiatum testamentum non de bonis mere ecclesiasticis, sed de propriis patrimonialibus, industrialibus, & parsimonialibus, & consequenter valide, & licite testamentum condidisse; eo vel maxime, quod Beneficiatus, ut infra dicitur, potest vivere de redditibus beneficii, & reservare alia sua bona patrimonialia, industrialia, & parsimonialia, ut de illis pro libitu testetur, & disponat etiam ad causas profanas; *cap. Episcopi 19. & cap. Sint manifeste 21. caus. 12. quest. 1. & cap. Quia nos 9. de Testament.* (Circa has juris regulas vid. concordantes leg. 12. tit. 14. 40. in fin. tit. 16. 17. prop. med. tit. 22. p. 3. 17. tit. 10. 25. tit. 11. part. 5. 9. prop. fin. tit. 31. 2. tit. 33. 5. tit. 34. p. 7. Vide addit. hisp. verb. Successio ab intestato, & verb. Testamentum, ubi demonstratur de suis bonis cujuscumque qualitatis quid personae ecclesiasticae efficere possint; ibique hodie adnotatum invenies inter peculium Clericorum, ac ejus post eorum mortem divisionem discrimen.) Probatur iterum principale assertum, quod scilicet Beneficiati expendentes in causas profanas redditus superfluos suorum beneficiorum, ultra peccatum mortale, teneantur ad restitutionem. Per omnes Doctores, etiam adversarios, Beneficiati expendentes in causas profanas redditus superfluos, peccant mortaliter, sed hoc solide probare non possunt, nisi dicant tales Beneficiatos peccare etiam contra Justitiam, & consequenter teneri ad restitutionem, ergo &c. Major est certissima apud omnes, probatur minor: Non potest dici, quod peccent mortaliter contra solam virtutem charitatis, & misericordiae, ut cum aliis vult Fagnanus in *cap. Si quis sane 5. de peculio Clericorum num. 1.* quia lex charitatis, & misericordiae erga pauperes obligat solum sub mortali, quando pauperes sunt in extrema, vel gravi necessitate constituti, & non est eis unde aliunde provideatur, juxta certissimam, & communissimam Theologorum sententiam; sed potest dari, quod in aliquibus locis nulli reperiantur pauperes in extrema, vel gravi necessitate constituti, vel si qui tales reperiantur, quod eis aliunde sufficienter provideatur; ergo in tali casu dici non potest, quod Beneficiati sub mortali teneantur ex charitate, & misericordia erogare redditus superfluos pauperibus; & tamen adhuc mortaliter peccant, si quid notabile ex ipsis superfluis redditibus in causas profanas expendunt; adeoque dicendum est non peccare mortaliter contra solam virtutem charitatis, & misericordiae, sed etiam contra Justitiam, & consequenter teneri ad restitutionem. Nec potest dici, eos peccare solummodo contra virtutem Religionis, ut cum aliis vult Card. de Lugo *disp. 4. de justit. & jur. rect. 2. num. 16. & seq.* quia licet tales Beneficiati redditus superfluos expenderent in causas profanas peccent contra virtutem Religionis, ex quo bona ecclesiastica juxta sacros canones, & Conc. Trid. *Res Dei sunt*, quas in profanos usus expendere sacrilegum est; quia tamen bona ecclesiastica dicuntur *Res Dei*, ex quo a fidelibus, hac intentione, conditione, & pacto tacito, vel expresso data sunt, ut ad cultum divinum, subsidium pauperum, aliasque causas pias impendantur, ut fatentur etiam adversarii; sequitur evidenter Beneficiatos aliter expendentes bona ecclesiastica superflua, peccare etiam contra Justitiam, & teneri ad restitutionem, cum contrafaciant Legi, & fini fundationum beneficiorum; *arg. l. 1. & 2. Cod. de donat. quae sub modo, vel conditione.* (Vide *supra* 42. in fin.) Et

62 Et hanc sententiam tenent, ultra supra citatos sanctos Patres, Abbas in cap. Cum secundum 16. num. 4. de prebend. Archidiaconus in cap. Statutum §. Assessorum, de rescriptis. in 6. Innocentius in cap. Indecorum, de etate & qualitate, Felinus in cap. Postulasti, de rescriptis in 6. Navarr. de redditibus ecclesiasticis. quart. 1. monit. 21. & quart. 2. monit. 7. Pelagius de planctu eccles. cap. 28. Angelus verb. Clericus 3. num. 1. & 3. Layman lib. 4. tract. 2. cap. 3. Reiffenstuel lib. 3. tit. 25. de pecul. Cleric. num. 54. Pirhing. ibid. num. 6. & 7. Ricard. Silvester, Armilla, Allensis, Petrus, Sotus, Decius Rossella, Dionysius Carthus, Pisanus, Joan. Lignan. & fere omnes Canonistæ, & Theologi antiqui, ut fatentur etiam ipsimet Adversarii; & de facto Major dicit: Ante ipsius etatem nullum tenuisse contrarium; Paulus Comitoulus dicit: Contrariam opinionem esse novam, ac periculosam post mille, & quingentos annos in Christi ecclesiam invasit; Archidiaconus Canonista celeberrimus in cap. Statutum §. Assessorum, de rescriptis in 6. dicere non dubitavit; Contrariam opinionem esse Juris hæresim; Petrus Sotus in tractatu de vita Sacerdotum in principio dicit: Contrarium credimus errorem gravissimum, saltem contra bonos mores, & justitiam, quidni etiam contra scripturam? Eminentissimus Sfondrati sic ait: Veritas hujus conclusionis, si ex sacris canonibus, sententiæ omnium Patrum, hoc est, ex principio veræ theologiæ petenda est, & certissima erit, nullumque dubium admittit; sed hodierna die alia docentur ratio invaluit, cum enim aut pigeat Patres, Canonistæ que evolvit, quod otiosis, delicatisque scriptoribus molestum est, aut non liceat eorum sententias amplecti, quippe plerumque cupiditatis adversas & ad securitatem evangelicam compositas; ideo alia theologiæ methodus inventa est.

63 Denique sententiam nostram roborat & confirmat præ omnibus maximi faciendus Benedic. XIV. qui in aereo Tract. de synodo dioces. lib. 7. cap. 2. art. 3. ad 5. docet, beneficium fructus honestæ Beneficiati sustentationi superfluous, in pauperes, piosque usus erogandos esse, neque in profanos insumi posse absque gravi peccato. Ibidemque subjungit n. 6. ad 14. gravem esse & adhuc indecensam questionem, num Clerici beneficia possidentes, sint vere fructuum domini, an solum administratores, adeoque ex justitia teneantur ad erogandos fructus superfluos in pios usus, aliter ad restitutionem obligentur. Vid. ibi. (Vid. art. 12. sup. v. Beneficium in fin. n. 47.)

64 Agit Auctor à n. 9. ad plur. seq. de obligatione, qua tenetur obtinens beneficia curata, tum dignitates, & canonicatus in ecclesiis cathedralibus, emittendi professionem fidei intra duos menses à die apprehensæ illorum possessionis. At plura, eaque scitu digna addi possunt.

65 Professio hæc fidei emitti potest coram Vicario Generali, Episcopo nedum impedito, verum etiam non impedito, de ipsius tamen licentia; Romaguer. ad Synod. Gerund. lib. 1. de Summ. Trin. & Fid. Cathol. num. 55. Barbos. de Canon. c. 17. n. 3.

66 Magna autem est questio, an professio hæc fidei fieri possit per Procuratorem speciale habentem mandatum? Doctores tum affirmantes tum negantes referuntur à Romaguer. loc. cit. num. 45. & seqq. qui affirmativam sententiam tunc amplecti posse concludit, quum vult is, coram quo fidei professio est emittenda.

67 Quæri etiam solet, an requiratur sententia declaratoria, ut qui fidei professionem non emittit, fructus amittat? Refert etiam Romaguer. ibid. num. 81. dissidentiter inter se Doctores, & pro negativa pugnat.

68 De eo etiam disputatur, an hi, qui intra duos menses professionem fidei haud emisissent, fructus perceptos intra ipsos duos menses amittant? Negant communiter Barbos. de canon. cap. 17. num. 23. Ant. Ball. de regim. eccles. lib. 2. cap. 14. num. 7. Ros. de Executor. lit. apost. cap. 13. num. 49. alii que. At Romaguer. ubi sup. n. 84. cum Ledesma: "Non est contemnenda (ait) opinio contraria, & rationi conformem eam censo. Nam si ab initio nec possessio, nec titulus Provisis officit, quomodo poterit sic infecta possessio, ac causa eos acquirendi operari licitam eorum retentionem, ac evadere

privationem stabilitam à Concilio Tridentino? Quomodo evadere conciliandum, possessionem ab emittant fructus professionem nullius effectus esse quoad fructus acquirendos, efficique sane nunquam acquiri, ut textualiter legitur, dicereque contrarium nullus somniavit, & vel inde capacitate retentionis nasci? Ego sane cum Ledesma tenerem, &c.

Distributiones, & anniversaria non amittuntur ab his, qui professionem fidei non emittunt. At si fructus beneficii consistant solum in distributionibus, aliisque emolumentis percipiendis propter interestentiam, ac ministerium personale, etiam ipsa amittuntur; Romaguer. loco toties citato num. 75.

Professio fidei facta post elapsam terminum dictionum duorum mensium, non prodest ad recuperandos fructus præteritos, sed solum ad acquirendos futuros; Barbos. de canon. cap. 17. num. 23.

Et nota, quoad fructus præteritos nec suffragari possessionem, tametsi triennalem, vel longiorem; Navarr. in Summ. Bullar. part. 1. commentar. 59. num. 9. Thesaur. de penis eccles. cap. 1. §. 3.

De aliis Beneficiorum obligationibus, de quibus agit Auctor, & præsertim de obligatione reparandi, suis locis opportunis disseremus.

ARTICULUS II

Beneficiatus quid de fructibus beneficii facere possit.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficiatus potest primo vivere de fructibus sui beneficii, licet habeat pingue patrimonium, & patrimonium cum fructibus potest servare quibus voluerit.
- 2 Et si ex bonis patrimonialibus vixit, potest uti compensatione, & tantumdem ex redditibus beneficii accipere, & detrabere.
- 3 Et hoc habetur etiam ex sacra scriptura.
- 4 Adducuntur in contrarium varii sacri canones, & solvuntur, ad num. 9.
- 5 Secundo Beneficiatus potest licite distribuere superfluos redditus sui beneficii in eos, qui quomodo habeant necessaria ad victum, non tamen habent sufficientia ad decentiam status, & pro conditione, & qualitate persone.
- 6 Et sic potest usque ad status decentiam donare consanguineis, & familiaribus.
- 7 Adducitur, & solvitur obiectio.
- 8 Tertio Beneficiatus potest ex proventibus beneficii alere liberos, non tantum legitimos, sed etiam illegitimos, & spurios, & potest etiam dare dotem filie etiam spurie, sorori, vel alteri consanguineæ; & reliqua, que licite, vel illicite efficere possit, ad num. 40.

Beneficiatus potest primo vivere de fructibus sui beneficii licet habeat pingue patrimonium, & patrimonium cum fructibus potest servare quibus voluerit. Et si ex bonis patrimonialibus vixit, potest uti compensatione, & tantumdem ex redditibus beneficii accipere, & detrabere; quia hæc est quedam compensatio. Molina dis. 145. col. 1. Less. lib. 2. cap. 4. num. 33. Fagnan. in cap. Si quis sane 5. de pecul. Clericor. Barbos. lib. 3. jur. eccles. cap. 17. num. 26. Pirhing. lib. 3. tit. 25. num. 15. & alii communiter; Nemo enim tenetur propriis stipendiis militare, etiamsi dives sit, & pingue patrimonium habeat cap. Clerici 10. caus. 1. quest. 2. ibi: Clerici etiam omnes stipendia sanctis laboribus debita secundum servitium sui meritum per ordinationem canonum à Sacerdotibus (id est Episcopis) consequuntur. Ubi secundum Abbatem ponderandum est verbum illud Omnes, quod includit tam pauperes, quam divites, ut ibi etiam notant DD. Aliis quid dixisset Omnes? Item ponderanda sunt illa verba Stipendia sanctis laboribus debita secundum servitium sui meritum, que innuunt danda esse stipendia Clericis non propter indigentiam, sed propter labores, & servitia.

cap. Episcopi 19. caus. 12. q. 1. ibi: "Episcopi de rebus propriis, vel acquisitis, vel quicquid de proprio habent, hæredibus suis, si voluerint, derelinquant; c. Sint manifestæ 21. caus. 12. q. 1. ibi: Est enim iustum, & apud Deum; & apud homines acceptum, ut Episcopus propria, quibus velit, relinquat c. Charitatem 45. caus. 12. q. 2. ibi: Iustum nempe est, ut illi consequantur stipendium, qui pro tempore suum commodare reperierunt obsequium; c. Ecclesiasticis 67. ead. caus. 12. & q. 2. ibi: Ecclesiasticis utilitatibus desudantes ecclesiastica dignum est remuneratione gaudere; cap. Cum secundum 16. de Preb. ibi: Cum secundum Apostolum, qui altari servit, vivere debeat de altari, & qui ad onus eligitur, non debeat repelli à mercede, patet à simili ut Clerici vivere debeant de patrimonio Jesu Christi, cuius obsequio deputantur." Et de hoc factio habetur ex ipso Apostolo 1. ad Corinth. c. 9. n. 7. ibi: "Cui militat suis stipendiis inquit? Quis plantat vineam, & de fructu ejus non ediet? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducet? & ibid. n. 13. subsequitur sic: Nescitis quoniam qui in Sacrario operantur, que de Sacrario sunt, edunt; & qui altari deservunt cum altari participant? Ita & Dominus ordinavit istis, qui evangelium annuntiant, de Evangelio vivere." Et similiter habetur Matth. 10. n. 10. ibi: Dignus enim est operarius cibo suo; Luc. 10. n. 7. ibi: Dignus est enim operarius mercede sua; Deuteronom. 25. n. 4. ibi: Non ligabis os bovis terentis in area fruges tuas; & hæc omnia allegantur ab Apostolo 1. ad Timoth. cap. 5. num. 18. ibi: Dicit enim Scriptura: non alligabis os bovi trituranti. Et dignus est operarius mercede sua.

Contra tamen hanc nostram conclusionem obijciuntur varii sacri canones, & præcipue cap. Clericos 6. caus. 1. quest. 2. ubi S. Hieronymus sic scribit ad S. Damasum Papam: "Clericos autem illos convenit ecclesiæ stipendiis sustentari, quibus parentum, & propinquorum nulla suffragantur bona. Qui autem bonis parentum, & propiis suis sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiant, sacrilegium profecto committunt, & per abusionem tallum iudicium sibi manducant, & bibunt; cap. Pastor 7. ead. caus. q. 2. ubi refert quod S. Prosper. lib. 2. capit. 10. de vita contemptivorum sic dicit: "Nec illi qui sua possidentes datur sibi aliquid volunt, sine grandi peccato suo, unde pauper victurus erat, accipiunt. De Clericis quidem dicit per Prophetam Spiritus Sanctus, peccata populi comedunt: sed sicut nihil habentes proprium, non peccata, sed alimenta, quibus indigere videntur, accipiunt; alia possessores, non alimenta quibus abundant, sed aliena peccata suscipiunt; cap. Si primatum 28. caus. 12. quest. 1. ubi refert quod S. Augustinus Epist. 185. num. 35. alide Epist. 10. cap. 8. sic ad Bonifacium Comitem scribit: "Si privatum possidemus, quod nobis sufficiat, non illa nostra sunt, sed pauperum, quorum procuracionem quodammodo gerimus, non proprietatem nobis usurpacione damnabili vindicamus."

Ad prædictos canones ex SS. Hieronymo, Augustino, & Prospero dantur varie responsiones, & solutiones à Glossa & Doctores, quas brevitate gratia relinquo videndas apud Fagnanum in cap. Si quis sane, de peculio Clericorum num. 10. & seq. ubi eas fuisse adducit, & hic sufficit adducere illam solummodo, quam ibid. n. 13. affert ex Ulrico in Summa sua, relato à Preposito, in cit. cap. Clericos 6. caus. 1. q. 2. vers. Quinto. Quod scilicet dicta Jura sint intelligenda, cum extrema necessitas pauperum hoc requirit, ut etiam sua eis quisque pro sua facultate communicet. Et est ex mente S. Thom. 2. 2. q. 185. art. 7. ad 3. ubi ad prædictam auctoritatem Hieronymi sic respondit: "Dicendum quod non omnia bona ecclesiarum sunt pauperibus largienda, nisi forte in articulo necessitatis, in quo etiam pro redemptione captivorum, & aliis necessitatibus pauperum, vasa cultui divino dicata distribuntur, ut Ambrosius dicit cap. Aurum 70. caus. 12. quest. 2. & in tali necessitate peccaret Clericus, si vellet de rebus ecclesiæ vivere, dummodo haberet patrimonialia bona, de quibus vivere posset." & quest. 18. art. 4. in respons.

ad primum similiter dicit, eadem auctoritates Hieronymi &c. esse intelligendas tempore necessitatis, quando scilicet non possent aliter pauperibus subveniri; tunc enim Clerici tenerentur non solum ab elemosinis recipiendis desistere, sed etiam sua, si quæ haberent, largiri ad pauperum sustentationem: Et hic intellectus secundum præpositum loco supra citato, probatur ex illis verbis textus, quod pauperum est. Nam certe sunt pauperum in extrema necessitate, & non aliter, ut idem adnotavit in cap. Sicut, dist. 47. aliis enim sunt prius ipsius Ministri pro servitio, ut in cap. Placuit 1. quart. 2. cui solutioni secundum eum multum etiam congruit Litera in cit. cap. Pastor 7. caus. 12. quest. 2. ibi: Unde pauper videtur erat. Vel respondendum est, quod dictæ auctoritates, & similes canones debent intelligi de quarta parte bonorum ecclesiasticorum pauperibus debita ex c. Vulterranæ 25. cap. Concesso 26. cap. Quatuor 27. & cap. De Redditibus 28. caus. 12. quest. 2. ut explicat Glossa in cap. Clericos 6. caus. 1. q. 2. ibi: Vel sic de quarta pauperibus debita, que dari prohibetur abundantibus.

Secundo Beneficiatus potest licite distribuere superfluos redditus sui beneficii in eos, qui quantum habeant necessaria ad victum, non tamen habent sufficientia ad decentiam status, & pro conditione, ac qualitate persone. Et sic potest usque ad status decentiam donare consanguineis, & familiaribus suis; c. Sicut 39. dist. 50. ibi: "Præcipimus, ut tale beneficium sibi, & ecclesiæ suæ concedatur, quo & ipsi, & sui sufficienter possint habere suæ sustentationis solatium. Et tenet S. Thomas 2. 2. quest. 185. art. 3. ad 2. ubi facta sibi objectione ista: Dicit gloss. Hieronymi in Isaiæ tertio, quod bona ecclesiastica sunt pauperum; sed quicumque id, quod est alterius sibi reservat; ergo Episcopi si bona ecclesiastica, que iis superflua sunt, sibi detineant, vel consanguineis, vel amicis largiantur, videtur quod teneantur ad restitutionem; his verbis respondit S. Doctor: Bona ecclesiæ non sunt solum expendenda in usus pauperum, sed etiam in alios usus; & ideo si de eo, quod usui Episcopi, vel alieni Clerici est deputatum, velit aliquis sibi subtrahere, & consanguineis, vel aliis dare, non peccat, dummodo illud faciat moderate, id est ut non indigentem, non autem ut ditiores inde fiant." Et sic Fagnan. in cap. Si quis sane 5. de peculio Clericorum num. 18. & 19. Navarrus tract. de reddit. eccles. quest. 1. monit. 27. Molina tract. 2. dist. 146. num. 5. & alii passim cum Germin. 3. dist. cap. Pervenit. Abbas in 2. notabil. de Arbitr. Felin. in cap. Postulasti num. 6. vers. Et hoc quod liceat, de Rescript.

Tertio Beneficiatus potest ex proventibus beneficii alere liberos, non tantum legitimos, sed etiam illegitimos, & spurios, & potest etiam dare dotem filie etiam spurie, sorori, vel alteri consanguineæ, quia dos succedit in loco alimentorum, si aliunde non habeat unde eos alat, nec liberi propria bona sufficientia habeant; tunc enim est opus pietatis, & misericordiæ, ut colligitur ex cap. Est probanda 16. dist. 86. ubi est verbum S. Ambrosii lib. 1. de offi. cap. 3. sic habetur: "Est probanda illa liberalitas, ut proximos tui seminis ne despicias, si egeres cognoscas: melius est enim, ut ipse subvenias tuis, quibus pudor est ab aliis sumptum depocere, aut alicui postulare subsidium necessitatis. Non tamen, ut illi ditiores fieri velint ex eo, quod ut posses conferre inopibus." Barbosa lib. 3. juris ecclesiastic. cap. 17. n. 35. & 39. Molina de jur. tract. 2. disp. 146. num. ult. Azor. part. 2. lib. 7. cap. 10. Navarr. de spol. Cleric. §. 19. n. 10. cum seq. Layman lib. 4. tract. 2. cap. 3. num. 4. Pirhing. lib. 3. tit. 25. de pecul. Cleric. n. 15. & alii passim.

Quarto Beneficiatus, etiamsi bona patrimonialia habeat, potest ex bonis ecclesiasticis filium suum alere, vel etiam fratrem suum, aut alium consanguineum, etsi pater ipsius possit illi sumptus ad studendum subministrare cum enim ad id non teneatur pater, filius est vere egenus, cum propria bona non habeat. Navarr. lib. 3. cons. 2. de vita, & honest. Cleric. edit. 2. Layman loc. cit. num. 3. Pirhing. loc. cit. n. 15. Lugo 1. disp. 4. sect. 4. n. 68. Sanch. lib. 2. consil. c. 2. sub. 38. n. 18. & alii.